

Számítástudomány gyakorlat

Kedd 12:15-13:45, LD-00-718

1. feladatsor

Definíció: Nyelv: L egy *nyelv* a Σ ábécé felett, ha elemei véges hosszúságú karaktersorozatok (*szavak*), ahol a karakterek Σ -beliek. Többnyire $\Sigma = \{a, b\}$ lesz, ha mást nem mondunk.

Definíció: Véges automata: $M = (Q, \Sigma, \delta, q_0, F)$ *véges automatának* Q az állapotainak (véges) halmaza, Σ ábécé felett van értelmezve, δ az átmeneti függvénye (azaz adott állapotban valamilyen betűt olvasva milyen új állapotba kerülünk), q_0 a kezdőállapota, F az elfogadott végállapotainak halmaza. Azon szavak halmazát, melyeket elolvasva az automata valamelyik elfogadott végállapotába kerül, $L(M)$ -el jelöljük. Azt is mondjuk, hogy M felismeri az $L(M)$ nyelvet és elfogadja az $L(M)$ -beli szavakat.

Részletesebben lásd: http://en.wikipedia.org/wiki/Deterministic_finite-state_machine

1. Legyen $Q = \{q_0, q_1\}$, $F = \{q_1\}$ és $\delta(q_i, a) = q_i$ és $\delta(q_i, b) = q_{1-i}$. Milyen nyelvet ismer fel ez az automata?

2. Adjunk véges automatát, mely az alábbi nyelveket ismeri fel!

a) $L =$ a *baba*-t tartalmazó szavak.

b) $L =$ az *abba*-t nem tartalmazó szavak.

c) $L =$ azon szavak, melyek utolsó előtti betűje *b*.

d) $L =$ azon szavak, melyekben bármely egymásutáni öt karakterből legalább kettő *a*.

e) $L =$ magyar (.hu végű) email címek.

3. Mutasd meg, hogy van olyan nyelv, amit semely véges automata sem tud felismerni! (Ezeket *nem reguláris* nyelveknek hívjuk.)

4. Adott két automata, melyek az L_1 ill. L_2 nyelveket ismerik fel. Adj automatát, amely felismeri az

a) $\bar{L}_1$ (azaz L_1 komplementer) nyelvet,

b) $L_1 \cup L_2$ nyelvet,

c) $L_1 \cap L_2$ nyelvet,

d)* $L_1 L_2$ nyelvet. (Azaz olyan szavak, melyek felbonthatók egy L_1 és egy L_2 -belire.)

5.* A kétirányú véges automata abban különbözik a hagyományostól, hogy nem kötelező mindig a következő betűt kérnie, hanem visszamehet az előzőhöz is. (Ez bele van kódolva δ -ba, hogy mikor merre lép.) Mutasd meg, hogy bármely ilyen automatához létezik egy egyirányú, amely pont ugyanazt a nyelvet ismeri fel!

6.** Azt mondjuk, hogy x részsorozata y -nak, ha x -et megkaphatjuk y -ból néhány karakter kitörlésével. Adott L nyelv esetén jelölje $SUBSEQ(L)$ azon szavak halmazát, amik valamely L -beli szó részsorozatai.

Mutasd meg, hogy tetszőleges L esetén $SUBSEQ(L)$ felismerhető véges automatával, ha

a) a Σ ábécé kételemű,

b) bármely véges Σ ábécé esetén.

7.^{HF} Ismert feladat, hogy egy pásztor át szeretne kelni a folyón egy farkassal (f), egy kecskével (k) és egy salátával (s). Egyszerre mindig csak az egyik fér maga mellé a ladikba, de nem hagyhatja egyedül a kecskét sem a farkassal, sem a salátával. Készíts véges automatát, amely épp a megfelelő átkelésekhez tartozó szavakat fogadja el a $\Sigma = \{f, k, s, e\}$ ábécé felett ($e =$ egyedül kel át a folyón).

Opcionális: Töltsd le Hubai Tamás appját és gyakorolj a 164636 és 566332 kódokkal!

Javított feladatsorok a http://gilyen.hu/teaching/Szamtud_2022.html honlapon, ahol egyéb infók is találhatóak az óráról. Beadható házi feladatokat a Moodle-ön keresztül lehet beküldeni a következő óráig, illetve csillagos feladatokat a következő zárthelyiig.